

УДК 342.95

DOI [https://doi.org/10.32837/pyuv.v0i6\(41\).974](https://doi.org/10.32837/pyuv.v0i6(41).974)

Чайка О. С.

orcid.org/0000-0002-6313-5573

аспірант

Державного податкового університету Міністерства фінансів України

ТЕМПОРАЛЬНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ У СУДОВОМУ АДМІНІСТРАТИВНОМУ ПРОЦЕСІ ЯК ОСНОВА ОБЧИСЛЕННЯ ПРОЦЕСУАЛЬНИХ СТРОКІВ ПРИ ВИРІШЕННІ ПОДАТКОВИХ СПОРІВ ПІД ЧАС ДІЇ КАРАНТИНУ

Актуальність теми. Соціальний час з позицій філософії, на думку М.С. Кагана, «є формою реального руху людського суспільства, незалежно від того, як він осмислюється у культурі або окремими особами» [1, с. 606-614; 2, с. 15]. Важливим і перспективним для обґрунтування у подальшому положень щодо сутності зазначених темпоральних характеристик є припущення М.С. Кагана щодо наявності культурологічного аспекту часу, що дозволило вченому вказати про те, що час має не тільки пізнавальне значення з позицій об'єктивно існуючої форми буття, а й усвідомлюється ціннісне, а тому безпосередньо стосується реальної життєдіяльності людини та почуття плінності життєвих ситуацій [1, с. 606–614; 2, с. 15]. Про сприйняття часу як форми свідомості у поєднанні досвіду та мислення зазначав І.Кант, що дозволило вказати про визначення часу як суб'єктивної форми, яка впливає на внутрішнє сприйняття [2, с. 16; 3, с. 138].

Спираючись на ці положення, можна зазначити про доцільність і змістовну необхідність дослідження зв'язку між окремими процесуальними формами судового адміністративного процесу у виділеній категорії справ адміністративної юрисдикції і відповідними темпоральними поняттями, зокрема – між адміністративним позовом і визначенням строку звернення до адміністративного суду, між відзивом на позов і строком надання відповіді на відзив та інш. Визначаючи відповідність встановлення певних процесуальних строків із врахуванням існування виділеного зв'язку необхідно спиратись на ціннісний орієнтир статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, якою гарантовано «право на справедливий і публічний розгляд справи упродовж розумного строку незалежним і безстороннім судом» [4]. Аксіологічне значення категорії «час» у взаємозв'язку із соціальним, культурним та особистісним його аспектами дозволяє вказати про те, що зазначений зв'язок між окремими індивідуальними формами рішень у судовому адміністративному процесі та процесуальними строками може і має позначатись терміном «темпоральна характеристика».

Огляд останніх досліджень і публікацій. У галузевих юридичних дослідженнях з адміні-

стративного права мають місце наукові погляди щодо темпоральних характеристик адміністративного права (С.І. Саєнко), строків в адміністративному праві (Шаповал Р.В., Солнцева Х.В. [5, с. 877]), строків в адміністративному судочинстві (Я.Б. Берназюк [6], В.А. Липа [7], М.О. Сорока, А.Т. Комзюк, В. М. Бевзенко, Р.С. Мельник [8], М.І. Смокович [9] та інші), процесуальних строків у позасудових адміністративних процесуальних правовідносинах (А.В. Баб'як), процесуальних строків в адміністративному процесі (І.О. Розум [10], Е.Ф. Демський [11] та інші). Втім, зазначені наукові підходи стосувались переважно загальних проблем процесуальних строків та не отримали однозначного розуміння у галузевих наукових дослідженнях.

Метою статті є систематизація наукових поглядів щодо категорії темпоральних характеристик у судовому адміністративному процесі як основи обчислення процесуальних строків при вирішенні податкових спорів під час дії карантину.

Основний матеріал. Звернення до п. 3 Розділу VI «Прикінцеві положення» Кодексу адміністративного судочинства України (далі – КАСУ), яким було доповнено КАСУ, згідно із Законом № 540-IX від 30.03.2020 у редакції Закону України від 18.06.2020 р. № 731-IX [12], дозволяє вказати про належність процесуальних строків у разі їх продовження або поновлення до підгрупи відносно визначених темпоральних понять (група формально-визначених темпоральних понять), враховуючи, що законодавець пов'язує продовження строків на строк дії карантину, а поновлення строків здійснює не автоматично, а тільки за заявою сторін. Вказане стосується строків, визначених статтями 47, 79, 80, 114, 122, 162, 163, 164, 165, 169, 177, 193, 261, 295, 304, 309, 329, 338, 342, 363 КАСУ, а також інших процесуальних строків щодо зміни предмета або підстави позову, збільшення або зменшення розміру позовних вимог, подання доказів, витребування доказів, забезпечення доказів, а також строки звернення до адміністративного суду, подання відзиву та відповіді на відзив, заперечення, пояснень третьої особи щодо позову або відзиву, залишення позовної заяви без руху, повернення

позовної заяви, пред'явлення зустрічного позову, розгляду адміністративної справи, апеляційного оскарження, розгляду апеляційної скарги, касаційного оскарження, розгляду касаційної скарги, подання заяви про перегляд судового рішення за нововиявленими або виключними обставинами (п. 3 п. 3 Розділу VI «Прикінцеві положення» КАСУ) [13]. Розумний строк, застосування якого передбачено п. 11 ч. 2 ст. 4, статтями 119, 187, 245, 258, доцільно віднести за запропонованою І.Г. Оборотовим класифікацією, до оціночного темпорального поняття.

Виходячи з наведеного, можна вказати про те, що більшість процесуальних строків в судовому адміністративному процесі під час дії карантину є відносно визначеними, що прогнозовано може призвести до колізій та невизначеності й неузгодженості із базовими положеннями КАСУ відносно обчислення перебігу процесуальних строків. Серед проблемних питань – різниця у строках запровадження карантину та набуття чинності Законом України «Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України щодо перебігу процесуальних строків під час дії карантину, встановленого Кабінетом Міністрів України для запобігання поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19)» від 30.03.2020 № 540-IX (далі – ЗУ-540) [14]. Карантин уведено 12.03.2020 (п.1 Постанови Кабінету Міністрів України від 11.03.2020 № 211 «Про запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2» (далі – ПКМУ-211) [15] та продовжено, згідно Постановам Кабінету Міністрів України від 20 травня 2020 р. № 392 «Про встановлення карантину з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2» [16] та від 22 липня 2020 р. № 641 «Про встановлення карантину та запровадження посилених протиепідемічних заходів на території із значним поширенням гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2» [17], а ЗУ-540 – 02.04.2020, у зв'язку з чим виникає питання про порядок обчислення процесуальних строків, визначення дати, з якої спливає строк позовної давності, права на перегляд судового рішення тощо [18] (зокрема, Ухвала від 28.04.2021 N 400/2880/20 П'ятий апеляційний адміністративний суд щодо відкладення розгляду справи та проведення судового засідання в режимі відеоконференції з розгляду апеляційної скарги Фізичної особи-підприємця ОСОБА_1 на рішення Миколаївського окружного адміністративного суду від 20 січня 2021 року по справі за

адміністративним позовом Фізичної особи-підприємця ОСОБА_1 до Головного управління ДПС у Миколаївській області про скасування податкових повідомлень-рішень [19]). Зазначеним Законом-540 передбачено, що строки розгляду контролюючими органами скарг платників податків, відповідно ст. 56 Податкового кодексу України, зупиняються до 31.05.2020. Виключення становлять скарги щодо законності декларування заявленого до відшкодування з бюджету податку на додану вартість та/або з від'ємного значення з податку на додану вартість. Вказано про відсутність породження будь-яких наслідків, згідно ст.56 Податкового кодексу України, у випадку такого зупинення. Встановлено продовження строків, які зупинялися, з 1 червня 2020 року з урахуванням часу, що минув до такого зупинення. Наслідком такої правової невизначеності є фактична відсутність задоволення скарги у разі, коли за впливом базових строків розгляду відсутнє рішення контролюючого органу [18].

Наявність виділених проблемних питань свідчить про необхідність пошуку шляхів їх вирішення, серед яких – використання теоретичних положень про темпоральні характеристики судового адміністративного процесу при розробці нових чи вдосконаленні чинних процесуальних норм, якими урегульовано перебіг процесуальних строків.

Досліджуючи генезис наукових поглядів щодо сутності темпоральних характеристик судового адміністративного процесу та особливостей їх обчислення при вирішенні податкових спорів під час дії карантину слід звернутись до наукових положень з теорії права, в яких був підданий аналізу зміст таких категорій як «темпоральна характеристика права» (І.Г. Оборотов), «темпоральні характеристики закону» (А.О. Шуліма). На відміну від розуміння часу з позицій філософії (соціальний час), юридична наука оперує поняттям «правовий час», тим самим підкреслюючи його похідний характер порівняно із категорією «соціальний час» та зв'язок із правовою реальністю (на відміну від загальнофілософського сприйняття зв'язку із буттям). Так, І.Г. Оборотов, аналізуючи феномен правового часу, презентує широкий погляд щодо сутності і значення часу як правового середовища, виміру правової реальності, елементу гарантування правонаступності, а не тільки суто з позицій інструментарію фіксування чи вимірювання тривалості юридичних фактів. Вчений називає правовий час феноменом, який несе нове у юриспруденцію [20, с. 1–2]. Вчений удосконалює дефініцію правового часу і розглядає правовий час «як особливий різновид соціального часу, що є складовою частиною правового хронотопу і невід'ємним атрибутом правової реальності, й має три форми – реальний, концептуальний і перцеп-

туальний час; визначення давності, що розглядається як особливий вид строку, із впливом якого пов'язане настання певних юридичних наслідків, причому сам перебіг строку давності не має юридичного значення; формулюються загальні риси, властиві різним давностям: 1) юридичні наслідки наступають тільки після закінчення строку давності; 2) давність у жодному з її видів не може бути названою безумовною; 3) строк давності обчислюється одиницями календарного часу, але, як правило, не може бути ідентифікований з відрізком реального часу» [20, с. 3].

Наукові положення, сформульовані вченими із загальної теорії права (І.Г. Оборотов, А.О. Шуліма), є підставою висновку щодо розкриття сутності темпоральних характеристик з позицій правового часу, який розуміється у значенні правового середовища, ілюструє зв'язок правової норми із законністю і обумовлює різні правові способи виміру правової реальності. Такий підхід визначає необхідність розгляду темпоральних характеристик судового адміністративного процесу загалом та у виділеній категорії справ адміністративної юрисдикції (податкові спори, що виникають під час дії карантину), зокрема, у вимірі правової реальності, пов'язуючи такі характеристики із соціальним часом та настанням певних юридичних наслідків.

Тож до видів темпоральних характеристик, враховуючи вищезазначене, можна віднести:

- 1) процесуальні строки;
- 2) зв'язок між процесуальними строками та процедурами, у межах яких вони застосовуються;
- 3) юридичні факти, настання яких тягне юридичні наслідки і пов'язані із рухом часу у судовому адміністративному процесі.

Доцільність саме такого погляду на праворозуміння темпоральних характеристик та визначення їх видів, особливо стосовно судового адміністративного процесу, предмет якого становлять податкові спори, підтверджує судова практика.

Так, Верховний Суд висловлює правову позицію про вплив різниці природи рішень контролюючого органу (щодо нарахування грошових зобов'язань або інших рішень) на різницю в підходах щодо встановлення строків звернення до суду про їх оскарження (зокрема, постанова від 3 квітня 2020 року у справі № 2540/2576/18). За таких обставин строк для звернення платника податків із позовом до адміністративного суду становить 1095 днів і обчислюється з дня отримання платником податків рішення, що оскаржене. Проте колегія суддів відступила від вказаного висновку Верховного Суду, зважаючи на наступне. Процесуальна природа та призначення строків звернення до суду зумовлюють при вирішенні питання їх застосування до спірних правовідносин необхідність звертати увагу не лише

на визначені в нормативних приписах відповідних статей загальні темпоральні характеристики умов реалізації права на судовий захист – строк звернення та момент обрахунку його початку, але й на природу спірних правовідносин, з приводу захисту прав, свобод та інтересів у яких особа звертається до суду. Нормами Податкового кодексу України визначено спеціальний строк для оскарження в суді податкового повідомлення-рішення або іншого рішення контролюючого органу про нарахування грошового зобов'язання у разі, якщо проводилася процедура адміністративного оскарження. Такий строк становить один місяць з дня закінчення процедури адміністративного оскарження (ст. 56 ПК України). Крім того, спір щодо правомірності податкових повідомлень-рішень та/або інших рішень контролюючого органу про нарахування грошового зобов'язання після використання процедури адміністративного оскарження об'єктивно не може існувати протягом 1095 днів, оскільки така тривалість порушує принцип правової визначеності як одного з основних елементів верховенства права, а також не забезпечує досягнення мети й завдань функціонування податкової системи. Відповідно до ч. 1 ст. 346 КАС України суд, який розглядає справу в касаційному порядку у складі колегії суддів, передає справу на розгляд палати, до якої входить така колегія, якщо ця колегія вважає за необхідне відступити від висновку щодо застосування норми права у подібних правовідносинах, викладеного в раніше ухваленому рішенні Верховного Суду у складі колегії суддів з цієї самої палати або у складі такої палати (Ухвала Верховного Суду від 7 жовтня 2020 року у справі № 500/2486/19 (адміністративне провадження № К/9901/19455/20) [21].

Наступну групу наукових досліджень, присвячених проблемам темпоральних характеристик, виділених за галузевою ознакою, представляють напрацювання з цивільного права та цивільного процесу.

П.Д. Гуйван, розкриваючи теоретичні питання строків у зобов'язальному праві та загальні засади темпорального регулювання зобов'язань приділяє окрему вагу темпоральному регулюванню зобов'язальних взаємин, аналізуючи, зокрема, строки в регулятивних і охоронних відносинах, строк існування матеріального права у цивільно-правовому зобов'язанні, темпоральні характеристики матеріального права на позов, темпоральні характеристики неюрисдикційних способів правового захисту [22, с. 190–357].

В.П. Маковій розглядає універсальні темпоральні обмеження зобов'язань і доводить «можливість простежити прояв часу як елемента правового механізму, який забезпечує паритет між інтересами учасників зобов'язальних відносин,

які реалізують власну правосуб'єктність через зміст подібних взаємин». Вчений доходить висновку про пряме чи опосередковане використання часу як засобу обмеження здійснення цивільних прав і виконання цивільних обов'язків учасників зобов'язальних відносин незалежно від їх різновиду та відзначає місце темпоральних величин у механізмі правового регулювання суспільних відносин у межах універсальних положень зобов'язального права [23].

Дослідники проблем поновлення та продовження процесуальних строків звертали увагу на положення, сформульовані О.В. Андрійчук щодо сутності цивільного процесуального строку. Такий строк вчена пропонує визначати як елемент правового регулювання поведінки учасників цивільного судочинства, який встановлено у нормах цивільного процесуального закону або судом і для якого визначено способи обчислення. Цивільний процесуальний строк розглядається і як проміжок часу або момент у часі, що фіксується конкретною датою або вказівкою на подію. Підкреслено, що за цивільним процесуальним строком ЦПК України встановлює можливість або необхідність вчинення конкретних процесуальних дій їх учасниками, а також настання процесуальних наслідків [24, с. 73].

У кримінальному процесі піддані аналізу проблеми, пов'язані із обчисленням процесуальних строків, зміст яких розкрито на основі застосування категорії «час». Так, Пахлеванзаде Альборз аналізує окремі аспекти темпоральної характеристики досудового розслідування з позицій процесуальних строків у кримінальному процесі [25]. У енциклопедичному виданні «Велика українська юридична енциклопедія. Том 19. Кримінальний процес, судочина, прокуратура та адвокатура» надано визначення поняття «строк процесуальний» – як встановлений законом або відповідно до нього слідчим, прокурором, слідчим суддею або судом час для виконання суб'єктами кримінальних процесуальних відносин певних процесуальних дій (іноді утримання від них) або ухвалення процесуальних рішень [26, с. 801]. Також наведено поняття «строки досудового розслідування» – час, установлений КПКУ, протягом якого досудове розслідування має бути закінчене [26, с. 805].

Виділяючи темпоральні характеристики у податковому праві, слід зазначити про застосування терміну «строк сплати податку», основу розкриття змісту якого становить категорія «час». Так, строк сплати податку визначено як період часу, що розпочинається з моменту виникнення податкового обов'язку платника податку із сплати конкретного виду податку і завершується останнім днем строку, протягом якого такий податок чи збір повинен бути сплачений у порядку, визначеному податковим законодавством. Строк

сплати податку розглядають як важливу складову кожного податку (збору) та як обов'язковий його елемент [27, с. 545].

Підхід до розкриття сутності «строки в адміністративному праві», презентований у Томі 5 Великої української юридичної енциклопедії, присвяченому адміністративному праву, можна назвати усталеним. Ним передбачено визначення таких строків як «часові періоди, що визначаються адміністративним законодавством України або встановлюються судом, які вимірюються годинами, днями, місяцями та роками, мають початкову та кінцеву дати, що визначають їхні межі, в яких можуть здійснюватися процесуальні дії, реалізовуватися суб'єктивні права та виконуватися обов'язки, та зі впливом яких, якщо відповідний строк не було поновлено або продовжено, настають негативні правові наслідки у вигляді позбавлення суб'єкта можливості реалізувати своє суб'єктивне право та у випадках, встановлених законом, застосування до нього заходів державного примусу або притягнення до юридичної відповідальності. Поняття «строк» вживається у значенні відрізка часу, а поняття «термін» – у значенні моменту часу, визначеної дати» [5, с. 877]. Виділено такі найважливіші характеристики строків в адміністративному праві: «1) одиниця виміру – певний період часу – години, місяці та роки або подія, яка повинна неминуче настати; 2) можуть визначатись законом або встановлюються судом у межах, визначених законом; 3) мають встановлені часові межі – початок та закінчення, виключно у яких (якщо причини пропуску не визнані поважними) можуть здійснюватися процесуальні дії, реалізовуватись суб'єктивне право чи виконуватись обов'язок, або є певним моментом часу, з настанням якого пов'язане виникнення юридичних наслідків; 4) мають обов'язковий характер, проте деякі з них не є абсолютними (наприклад, строк звернення до адміністративного суду, строк на оскарження рішень, дій чи бездіяльності публічних службовців тощо)» [5, с. 878].

Висновки. Дослідження генезису наукових поглядів щодо сутності темпоральних характеристик судового адміністративного процесу та особливостей їх обчислення при вирішенні податкових спорів під час дії карантину дозволяє сформулювати наступні висновки.

У наукових дослідженнях із загальної теорії права (В.П. Нагребельний, І.Г. Оборотов, А.О. Шуліма та інш.), цивільного права та цивільного процесу (О.В. Андрійчук, С.С. Бичкова, П.Д. Гуйван, О.С. Захарова, Я.П. Зейкан, К.Ю. Лебедева, В.П. Маковій, О.В. Рожнов, Р.О. Стефачук та інш.), кримінального процесу (С.Б. Фомін та інш.), фінансового права (Н.А. Маринів та інш.), адміністративного права та процесу (А.В. Баб'як, С.І. Саєнко, Шаповал Р.В.,

Солнцева Х.В., М.О. Сорока, А.Т. Комзюк, В. М. Бевзенко, Р.С. Мельник та інш.) піддані аналізу здебільшого темпоральні категорії, серед яких перевага надана категоріям «строки», «процесуальні строки» із врахуванням відповідної галузевої належності.

В окремих наукових дослідженнях аналізуються категорії «темпоральні характеристики» (загальна теорія права – зокрема, І.Г. Оборотов, А.О. Шуліма), «часові характеристики» (адміністративне судочинство – зокрема, М.О. Сорока). Не викликає принципів суперечностей підхід, за яким в основу зазначених характеристик покладено категорію «час», «соціальний час», який у юридичному сенсі набуває значення «правовий час». Визнання взаємозв'язку між категоріями «соціальний час» і «правовий час» як загального і конкретного актуалізує питання про співвідношення темпоральних характеристик із принципом верховенства права, що набуває особливого значення для визначення таких характеристик та розкриття їх змісту у податкових справах, що виникають під час дії карантину.

Наукові роботи, які зачіпають проблеми темпоральних характеристик адміністративного права та адміністративного процесу, систематизовані у три групи:

1) присвячені проблемам процесуальних строків (представлена найбільшою кількістю досліджень, в яких аналізуються процесуальні строки у судовому і позасудових (деліктних) адміністративних провадженнях: А.В. Баб'як, М.О. Сорока, М.І. Смокович, А.Т. Комзюк, В.А. Липа та інш.);

2) стосуються аналізу нормативного визначення терміну «процесуальні строки» (Я.Б. Берназюк та інш.) та розкривають етимологічне значення терміну «строки в адміністративному праві» (Шаповал Р.В., Солнцева Х.В.);

3) стосуються обґрунтування доцільності уведення у науковий обіг категорії «часова характеристика» (зокрема, М.О. Сорока), що актуалізує необхідність розмежування цієї категорії із категорією «темпоральна характеристика» щодо судового адміністративного процесу.

Розмежування категорій «темпоральна характеристика» і «часова характеристика» становить перспективу подальших наукових досліджень.

Література

1. Каган М. С. Избранные труды в VII томах. Том II. Теоретические проблемы философии. Санкт-Петербург: ИД «Петрополис», 2006. 660 с.
2. Сорока М.О. Процесуальні строки у адміністративному судочинстві: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Національний університет ДПС України. Ірпінь, 2011. 190 с.
3. Кант И. Сочинения в 6-ти т. / под общ. ред. В.Ф. Асмуса и др. М.: Мысль, 1964. Т. 3. 799 с.
4. Коваль Ірена. Право на справедливий суд: практика Європейського суду з прав людини щодо

України. Сайт Міністерства юстиції України. URL: https://minjust.gov.ua/m/str_7474 (дата звернення 03.05.2021).

5. Шаповал Р.В., Солнцева Х.В. Строки в адміністративному праві. Велика українська юридична енциклопедія: у 20 т. X. : Право, 2016. Т. 5: Адміністративне право/ редкол.: Ю.П. Битяк (голова) та ін.; Нац. акад.прав.наук України; Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України; Нац.юрид.ун-т ім. Ярослава Мудрого. 2020. 960 с.

6. Берназюк Я.Б. Строки в адміністративному судочинстві як фундаментальна правова категорія. Судбно-юридическая газета. 10:08, 7 ДЕКАБРЯ 2018. URL: <https://cutt.ly/bbjQtgf> (дата звернення 06.10.2021).

7. Липа В. А. Строки в адміністративному судочинстві: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. К., 2010. 21 с.

8. Комзюк А. Т. Адміністративний процес України: навч. посіб. / А. Т. Комзюк, В. М. Бевзенко, Р. С. Мельник. К.: Прецедент, 2007. 531 с.

9. Смокович М. І. Строки звернення до суду в адміністративному судочинстві. *Часопис Національного університету «Острозька академія»*. 2011. № 2 (4). С. 1-29. (Серія: Право). URL: <https://lj.oa.edu.ua/articles/2011/n2/11smivas.pdf> (дата звернення 03.02.2022).

10. Розум І.О. Дискусійні аспекти поняття та сутності процесуальних строків у адміністративному процесі. *Юридичний вісник*. 2016. № 2 (39). С. 93-99.

11. Демський Е. Ф. Адміністративне процесуальне право України: навч. посіб. К.: Юрінком Інтер, 2008. 496 с.

12. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо перебігу процесуальних строків під час дії карантину, встановленого Кабінетом Міністрів України з метою запобігання поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19): Закон України від 18.06.2020 № 731-ІХ. *Офіційний вісник України*. 2020. № 58 (28.07.2020). Ст. 1835.

13. Мішакіна Лариса. Процесуальні «карантинні» строки згідно КАС України «по-новому» від 30.07.2020. URL: <https://www.crowe.com/ua/croweacu/news/mishakinanews4> (дата звернення 03.05.2021)

14. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, спрямованих на забезпечення додаткових соціальних та економічних гарантій у зв'язку з поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19): Закон України від 30.03.2020 № 540-ІХ. *Відомості Верховної Ради України*. 2020. № 18 (01.05.2020). Ст. 123.

15. Про запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2: Постанова Кабінету Міністрів України від 11.03.2020 №211. *Офіційний вісник України*. 2020. № 23 (24.03.2020). Ст. 896.

16. Про встановлення карантину з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2: Постанова Кабінету Міністрів України від 20 травня 2020 р. № 392. *Офіційний вісник України*. 2020. № 43, ст. 1394, № 52, ст. 1626.

17. Про встановлення карантину та запровадження посиленіх протиепідемічних заходів на території із значним поширенням гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2: Постанова Кабінету Міністрів України від 22 липня 2020 р. № 641. *Офіційний вісник України*. 2020. № 63. Ст. 2029.

18. Ковальов Сергій. Карантин – причина поважна. *Закон і бізнес*. №35 (1489) 25.08–31.08.2020. URL: https://zib.com.ua/ua/print/144119-zmini_u_

pravilah_perebigu_procesualnih_strokov_lyap_chi_svid.html (дата звернення 03.02.2022).

19. Ухвала від 28.04.2021 р. № 400/2880/20 П'ятей апеляційній адміністративний суд щодо відкладення розгляду справи та проведення судового засідання в режимі відеоконференції з розгляду апеляційної скарги Фізичної особи-підприємця ОСОБА_1 на рішення Миколаївського окружного адміністративного суду від 20 січня 2021 року по справі за адміністративним позовом Фізичної особи-підприємця ОСОБА_1 до Головного управління ДПС у Миколаївській області про скасування податкових повідомлень-рішень: Єдиний державний реєстр судових рішень. VERDICTUM: URL: https://verdictum.ligazakon.net/document/96588545?links_npa=KP200211 (дата звернення 03.02.2022).

20. Оборотов І. Г. Темпоральні характеристики права: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.01. Нац. ун.-т «Одеська юридична академія». Одеса, 2008. 20 с.

21. Справу щодо строків оскарження податкових повідомлень-рішень після адміноскарження передано на розгляд палати КАС ВС. 08 жовтня 2020, 11:23. Веб-сайт *Верховний Суд*. URL: <https://supreme.court.gov.ua/supreme/pres-centr/news/1004361/> (дата звернення 16.01.2022).

22. Темпоральні характеристики зобов'язального права: монографія: у 2 т. / П.Д. Гуйван. Х.: Право, 2016. Т. 1: Теоретичні питання строків у зобов'язальному праві. Загальні засади темпорального регулювання зобов'язань. 440 с.

23. Маковій В.П. Універсальні темпоральні обмеження зобов'язань. *Часопис цивілістики*. Випуск 31. С. 15-20. С. 18. URL: <http://chascyvil.onua.edu.ua/index.php/chc/article/download/90/36/> (дата звернення 03.02.2022).

24. Дейнеко О.В., Дяченко С.В. Актуальні питання поновлення та продовження процесуальних строків у цивільному судочинстві під час пандемії. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2020. № 9. С. 72-74. URL: <http://www.lsej.org.ua/index.php/arkhiv-nomeriv?id=131> (дата звернення 03.02.2022).

25. Пахлеванзаде Альборз. Окремі аспекти темпоральної характеристики досудового розслідування: проблема дослідного провадження. *Право і суспільство*. 2018. № 2. С. 195-200.

26. Фомін С.Б. Строк процесуальний. Велика українська юридична енциклопедія: у 20 т. Х.: Право, 2016. Т. 19. Кримінальний процес, судоустрій, прокуратура та адвокатура / редкол.: В.Т. Норм (голова) та ін.; Нац.акад.прав.наук України; Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України; Нац.юрид.ун-т ім. Ярослава Мудрого. 2020. 960 с.

27. Маринів Н.А. Строк сплати податку. Велика українська юридична енциклопедія: у 20 т. Х.: Право, 2016. Т. 6: Фінансове право/редкол.: М.П. Кучерявенко (голова) та ін.; Нац. акад. прав. наук України; Ін-т держави і права ім.В.М. Корецького НАН України; Нац. юрид.ун-т ім. Ярослава Мудрого. 2020. 616 с.

Анотація

Чайка О. С. Темпоральні характеристики у судовому адміністративному процесі як основа обчислення процесуальних строків при вирішенні податкових спорів під час дії карантину. – Стаття.

Метою статті є систематизація наукових поглядів щодо категорії темпоральних характеристик у судовому адміністративному процесі як основи обчислення процесуальних строків при вирішенні податкових

спорів під час дії карантину. З цієї метою опрацьовується проблематика: темпоральних характеристик адміністративного права, строків в адміністративному праві, строків в адміністративному судочинстві, процесуальних строків у позасудових адміністративних процесуальних правовідносинах, процесуальних строків в адміністративному процесі. Вказано, що зазначені наукові підходи стосувались переважно загальних проблем процесуальних строків та не отримали однозначного розуміння у галузевих наукових дослідженнях. Дослідження генезису наукових поглядів щодо сутності темпоральних характеристик судового адміністративного процесу та особливостей їх обчислення при вирішенні податкових спорів під час дії карантину дозволяє сформулювати наступні висновки. Стверджується, що у наукових дослідженнях із загальної теорії права, цивільного права та цивільного процесу, кримінального процесу, фінансового права, адміністративного права та процесу піддані аналізу здебільшого темпоральні категорії, серед яких перевага надана категоріям «строки», «процесуальні строки» із врахуванням відповідної галузевої належності. Обґрунтовано, що в окремих наукових дослідженнях аналізуються категорії «темпоральні характеристики», «часові характеристики». Підтримано науковий підхід, за яким в основу зазначених характеристик покладено категорію «час», «соціальний час», який у юридичному сенсі набуває значення «правовий час». Визнання взаємозв'язку між категоріями «соціальний час» і «правовий час» як загального і конкретного актуалізує питання про співвідношення темпоральних характеристик із принципом верховенства права, що набуває особливого значення для визначення таких характеристик та розкриття їх змісту у податкових спорах, що виникають під час дії карантину. Наукові роботи, які зачіпають проблеми темпоральних характеристик адміністративного права та адміністративного процесу, систематизовано за галузевим критерієм.

Ключові слова: темпоральні характеристики, судовий адміністративний процес, процесуальні строки, обчислення процесуальних строків, податкові спори, карантин.

Summary

Chaika O. S. Temporal characteristics in judicial administrative proceedings as a basis for calculating procedural deadlines in resolving tax disputes during quarantine. – Article.

The aim of the article is to systematize scientific views on the category of temporal characteristics in the judicial administrative process as a basis for calculating procedural deadlines in resolving tax disputes during quarantine. To this end, the following issues are studied: temporal characteristics of administrative law, deadlines in administrative law, deadlines in administrative proceedings, procedural deadlines in out-of-court administrative procedural legal relations, procedural deadlines in administrative proceedings. It is stated that these scientific approaches concerned mainly the general problems of procedural deadlines and did not receive a clear understanding in the field of research. The study of the genesis of scientific views on the essence of the temporal characteristics of the judicial administrative process and the peculiarities of their calculation in resolving tax disputes during quarantine allows us to draw the following conclusions. It is claimed that research on general theory of law, civil law and civil procedure, criminal procedure, financial law,

administrative law and process analyzes mostly temporal categories, among which the categories "deadlines", "procedural deadlines" are given, taking into account the relevant industry accessories. It is substantiated that in separate scientific researches the categories "temporal characteristics", "temporal characteristics" are analyzed. The scientific approach is supported, according to which the category "time", "social time" is based on these characteristics, which in the legal sense acquires the meaning of "legal time". Recognition of the relationship between the categories of "social time" and

"legal time" as general and specific raises the question of the relationship of temporal characteristics with the rule of law, which is especially important to determine such characteristics and disclose their content in tax disputes quarantine actions. Scientific works that touch upon the problems of temporal characteristics of administrative law and administrative process are systematized by industry criteria.

Key words: temporal characteristics, judicial administrative process, procedural terms, calculation of procedural terms, tax disputes, quarantine.